

Nupepa Kuokoa.

BUKE I.

HONOLULU, OKATOBA, 1861.

HELU I.

He mau inoa no ka Haku o Hawaii.

O ua o ka Haku o Hawaii nei he inoa,
O ka'ua ula ai hawane keia ka puuhoua,
Ke kalahala U—ai—e.
O ke ho aoe a'u e manao iho la,
Aloha—e.
Aloha ino ko oukou hiki ana mai nei,
Ae—he ho a—e.
Kuu ho a i ka ua puukiuki ana o ka ma-
Ua hoouka ia mai au e ka leo, (una),
E pili ana ke ala me ke onona,
A! Oia onona la ua Hiehie—e.
Ae; E ne mai ka pono, mai kui aku oe
I ke kino o ke aloha;
A oia aloha la i paa aku oe,—ae.
Kapu ka luna o Kamaoha i ke kehau,
He kehau hoopiliia na Kekiowao,
E hoopulu ana i putu ka maka o ka
opua,—a,
Pua-i aweawe ula o ke Kaunoa,
I oni kahihii iluna o ke Kaunoapehu,
Hauwalaau i ka maka o ke Kaunoauli,
Uli mahole ka ili o Kekupukupu,
P. oa i ke ala ka luna o Kanehoa,—e.
He ho a no'u i kua Leikokoula,
I hoolua kamalena ia e ka ua Ulalena;
Ua hala kou palena,
Ua lilo i ka wai, waiwai—e.
E puai inuwai ka pono,
E na keiki o ke Aupuni Hawaii, Hii—e.
Na IOLANI.

O ua o Kalanikauikeanolii—e;
Haku o Hawaii nei he Inoa,
He Niupio ka'u keiki no na moku,
He kuuhi malamalama ia no ke Aupuni,
Uai—e.
He paku he alai no ka aina,
He kukui lau nui hoomalumalu e malu
ai, Uai—e.
Ke ho a oea'ue manao iho la, Aloha,—e,
Aloha ino kou hiki ana mai nei, Ae, he
ho a—e.
Kuu ho a i ka ua kui lima,
Ua ku kala hale o Honolulu,
E pehi ana i ke ala a Waihou, kii hou no;
Aole na he ala e, o ke ala na i ke kiiele,
—e.
Kapu ka luna o Waialeale i kua noe
Lehua,
Lehua o ka Lehua maka noe,
Ua nonohe wale i Hawaii;
I iitiki ia e ka noe luna o Alakai,
Kai auna lakou a Kawaiiki a Kawai-
koi,
I ka hele kua, i hele hio i ke ala kipapa;
—e.
E ola i ka wai ua a Kanaiulu,
Mai hooulu mai oe ia'u e ka moe,
Ua hala kou palena,
Ua ola i ka wai, waiwai—e.
He puai inu wai ka pono,
E na keiki o ke Aupuni Hawaii, Hii—e.
Na ALI IOLANI.

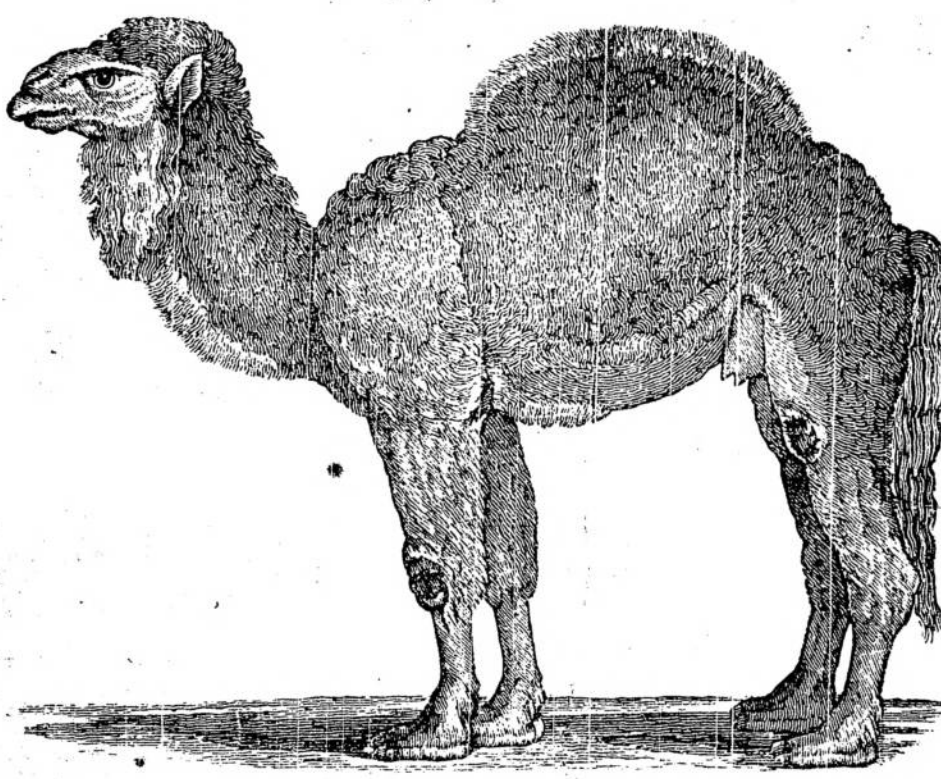
O ua o Kalanikauikeanolii—e,
Haku o Hawaii nei he Inoa;
Hiapo a'u a Kalohelani,
Akahi lani a oukou e ike ai, Uai—e,
He lani kia kahi ka lani no na moku,
I kukupu a pua moulaha i Hawaii nei,
I ku i ka mapuna auwaha alii, Uai—e,
O ke ho aoe a'u e manao iho la, Alo-
ha—e,
Aloha kou kakahiaka nui; ae—he
ho a—e,
Kuu ho a i ke kai waluwala ili o Mamala,
He leo kai hiki mai i o'u nei,
Puiwa au hele mahii i ka lono,
Me kuu aikane aloha no me ke Ka-
makahala o Nuuanu,—e—ae, he
ho a—e,
Anuana hewa kou pu i ona,
Aole ou kuleana o laila,
Eia mai no hoi au kou ho a,—e—ae,
he ho a—e,
Kapu ka luna o Kala i ka ua Ulalena,
Lena ka pua ko'ou o ka lena,
O ka lena ma i Haleuau—e—au,
Ahu wale iho no ka ukana a ke aloha i
ka noenoa,
Noe ke ala o ka Lehua a ka manu,

I ai kikokikoi i ka pua o ka Wiliwili,
Walea ia manu i ke kaha o Kaiona,
Onaona ke kula o Peekaua,
Mai kua mai oe ia'u e ke aloha,
Ua hala kou palena, ua ola i ka wai,
Waiwai—e,
O ka puai inu wai ka pono,
E na keiki o ke Aupuni Hawaii, Hii—e.
Na V. K. KALOHELANI.

O ua o Kalanikauikeanolii,—e,
Haku o Hawaii nei he Inoa,
Hanau aloalo a'u a Keelikolani;
Eia ua lani hou lani hou,
O ka maka o Hialoa, Uai—e,
E pili ai ka hanu me he la ua 'la,
I ke kapu o Kalopelekei i ka la, Uai—e,
O ke ho aoe a'u e manao iho la, alo-
ha—e,
Aloha oukou e noho mai nei, Ae—he
ho a—e,
Kuu ho a i ke anu o Waimea,
Mai ka ua kipupupu ana o Uli,
E nanahu ana i ka ili o ke kanaka a
eha,
Eha malakia ka ili i ka olioli—e—ae,
Olioli no la oe o eha ia,
Aia no i kou manao—e—ae—he ho a—e,
Kapu ka luna o Hainoa i ka hau o Kona,
Ehueue ka moku, kai ehu ka aina,
Hoomalumu e malu ka lani—e,
Pololuhii kaumaha ka houua,
I ka hiki i ka malama ino o Ikuwa—e,
No Ikuwa ke'lii no ka Pohakoelele,
No ke koole lani a Makalii iluna,
Na ke kulu i pua hina kaau i kanu,
Ua hala kou palena,
Ua ola i ka wai, waiwai—e,
E puai inu wai ka pono,
E na keiki o ke Aupuni Hawaii, Hii—e.
Na R. KEELIKOLANI.

HE MANU SUALO.—I mea e maop-
opo ai ka pono o ka mahuahua ana o
na manu ai i na poka a me na nalo, ke
hoi ke au nei au i ko ka manu Sualo ai
ana i 900 i ka la hookahi. He mea ia
e pono ai keia pae aina ke loa mai ia
manu manu ia nei. Ina aole loa ia
manu ma kekahi mau aina o Kahiki,
ina ua hiki ole i na kanaka ke hooulu i
ka lakou mau mea kanu. No ka mea,
iloko o ka makahiki hookahi, he 9 mau
hahauna o na nalo ai mea kanu.

Ke hana nei kekahi hale hana
lole o Pelekane i na a-i kala kila, ua
hana ia ke kila a lohilahi loa, nolaila,
ua like ka palupalu me ka lolo.

KE KAMELO O' ARABIA.

No ke Kamelo.

Eia kekahi mea hou.
Heaha ia mea?
He Kamelo nae.
Auwe! Mahea la ia mea hou?
Eia mai Honolulu nei. E hai aku
no makou ia oukou. Ua laweia mai
nei ia holoholona hou mai Kaliponi mai,
maluna o ka Yauke, i keia malama o
Sepetemaba nei. He umi o ia poe ka-
melo i laweia i Kapalekiko mai Asia
mai, a ua kudalua malaila. Kua i
Hawaii i kekahi o \$250, a lawe mai ia
ia i Hawaii nei, i ike na kanaka ia ia.
He mea hou ke kamelo ma keia pae
aina,—he mea kamahao. Ua heluhelu
oukou ma na buke no ke kamelo, aole
nae i ke maka. E lona na ano o ke ka-
melo. He kuapuu hookahi kahii, a he
kuapuu alua kahii. Oia hoi, maluna o
kekahi kamelo, hookahi wale no puu,
aka, maluna o kekahi he mau puu elua.
No ka pono o keia holoholona i na
kanaka o Asia a me Aferika, e hoike
aku no makou i na mea a pau a makou
e ike nei no lakou.
Ua ku pono keia holoholona i na aina
panoa, a palahalaha o na wahi papu.
Ua hoohanaia lakou e kanaka oia mau
aina, a o ke kamelo ke kumu o ko lakou
wawai ilaila. Ma na aina waoakua o
Arabia a me Aferika akau, e noho ana
na miliona kanaka. Ina aole ke ka-
melo, ina ua hiki ole i na kanaka ke
hele mawaena o ia mau aina panoa
palahalaha. He mea kahiko loa ke
kamelo, ma Kinohi na kamelo o Aera-
hama, o Isanka, a o Iakoba, me Isama-
ela. He mea laka ke kamelo. Aole i
iteia kona noho hihii ana. He mea
hihii ka lio, ka bipi, a me ka ilio ma
ke kauwahi o ka honu;—aka aole i
ikeia ka noho ana o ke kamelo, ke ole
ke kanaka ilaila, he kahu nona. Ua
hania oia i kuaua no kanaka wale no.
Nolaila, aole i haawia nona na mea
pale i na enemi, e like me na holoholona
e ae. Ina e hooukua oia e itoi
i kona ola, aole ia e pomaiika ilaila, no
kona ike ole ke malama ia ia iho i na
enemi. Me ke kahu kanaka kona po-
maikai ana.
Heaha kona waiwai no ke kanaka?
Eia, he mea hali ukana ia. He mea
hooholo, me he lio la.
He mea ola i na la he nui me ka inu
wai ole. Pela kona hele ana a hala na
la, me ka ai ana i na lau kakalala wale
no e ulu ana ma kahi maloo.
O ke kamelo ke ola, o na kanaka e
noho ana ma ka waoakua o kela mau

nina ai ole, wai ole. He mea ai ia kona
io, a he mea inu hoi kona wai. He
mea lolo kona hulu, a na wahine e wili-
lopi ai, u'ulana i lolo pua. A he mea
wahine kona lepo e moa ai ka ai. Ina
aole ke kamelo, aole hoi ke kanaka ma
ia mau aina maloo. I ka wa hele, ua
hooukua na ukana a pau maluna o ke
kamelo e lawe aku i kahi e'hele ai.
Na hale lolo, na ipu, na hinai, na wa
hine me na keiki, a me na mea e ae.
Pau loa ia mau mea maluna o ke ka-
melo, a hele huakai na ohana Arabia e
imi ana i aina mau kahii e kukulu hou
ai i ko lakou mau hale lolo.
Pela hoi na kalepa oia mau aina.
He kamelo ka "moku kalepa o ka wao-
akua." E hiki ia ia ke lawe i na ukana
he nui mai na haneri pauna e hiku a
hiki 1200 paona, e like me kona nui
ana. Ua hooukuaia iho ke kamelo
i lalo, alaila, hoee aku la na ukana
a kaumaha. Alaila, healae'ia ia i lu-
na. Ua alakaia ma ke kaula punuku,
aole ka hao ma kona waha.
He opu wai kona, kahii e waiho ai
kona wai inu, he hapalua pahu a keu
aku i ka inu hookahi ana. Pela no
kona hele ana, me ke kahu e noho ana
maluna. A makawai ia, ua hoookoia
kekahi wai o ka opu wai iloko o ka opu
ai mauu. A hala kekahi mau la, pau
ka wai o ka opu, ua makawai hou no ia.
I ka wa e kokoke ana ia i ka punawai
hou, o kona hele pololei aku la no ia
me kona ikaika a pau a hiki ilaila.
Heaha kela puu nui ma ke kua?
He io momona ia puu, aobe iwi
maloko. E like me kona opuwai ka
mea e loihii ai kona hele ma ka inu ole,
pela hoi kona puu ka mea ola no ka ai
ole ana. I ka wa ai ole a loihii, ua
komo ka momona o ka puu iloko o kona
hokua, a liloia i mea ola no ke kino. Ia
wa, ua emi iho ka puu ilalo, a he loihii
ka ai ole ana, ua nalowale ka puu ma-
mua o kona make ana i ka pololi.
O ke kanaka waiwai o Arabia, he
mau tausani kamelo ko kekahi, a he
mau haneri ko kekahi. Ua helu ka hana
waiwai e like me ka nui o na kamelo
ia ia.
Aole ma Arabia me Aferika akau
wale no ke kamelo wahi noho ai.
Ma na aina o ka Akau o Asia, kahii o
na one palahalaha a me kahi wai ole,
ua hoohelua na huakai kamelo e like
ma Arabia. Nolaila mai keia kamelo
i hiki mai nei. Ua kapaia lakou, he
kamelo Baktria. He wawae palaha-
laha hoi ko ke kamelo, i hiki ke hele
iloko o ke one me ka poho ole. Aohē

mauu olea ko ke kamelo e like me ko
ka lio; nolaila, he mea eha nona ke
hele maluna o na wahi apuupuu, no ka
palupalu o kona mau poho wawae.
He behelena inoio ke kamelo,
aka, he nau akahai kona ke hana ino
ole ia. Aka, ina e hana ino aku kona
kahu ia ia, alaila, hiki ia ia ke huhu
mai, a peku mai i ka mea e kolohe ana
ia ia.
I ka poe e noho ana ma ka aina wao-
akua neoneo, aohē holoholona waiwai
like e ae, e hiki ai ke ola pono ke
kanaka.
Ma na aina waena o Amerika Akau,
he nui na wahi papu panao. Aole i ola
pono na lio hele ma waena oia mau aina
maloo, he nui na mea o lakou i make
no ka wai ole e inu ai. Nolaila, ulu
ka manaio, he mea pono ke kamelo ke
hele ma ia mau aina. Hoouua aku na
luna aupuni o Amerika, i luna e hele i
Aigupita a me Suria, e kua i na kame-
lo i mea kahele ia mau aina o Amerika
waena. A ua kuaia na kamelo he
haneri a keu, a ua laweia mai maluna
o na inoku, a hooukua i uka ma Tekasa.
Ua hiki pono loa ko lakou hele ana ma
ia mau wahi panao. I ka makahiki i
hala iho nei ko lakou hele ma ana.
Mahope aku nei e lilo paha ia hele ana
me na kamelo ma Amerika waena, i
hana nui no na kalepa hele mai na aao
hikina a ke komohana o Amerika.
KA PONO O KA PALAU MANUA O KA
OO.—I ka mahi pinepine ana i ka ili o
ka lepo maluna, ua pau kona ilaika ke
hoouua nui mai, e like me ia i kinohou.
Aka o ka lepo malalo kahii i holo ole ai
ke ao o ka mea kanu, aole i pau kona
ikaika, e mau ana ia iloko o ka lepo
malalo. Ina he mea hiki ai ke lawe
mai i ka lepo malalo a i luna, a e huli
i ka lepo maluna i lalo, oia ka mea e
pono ai ka mahiai. Aole e hiki i ka
oo ia hana; ma ka ili o ka lepo ko ka oo
hana ana, a paa iho la ka lepo o lalo.
Aka, ina e palauia ua aina la, ua laweia
ka lepo paa o lalo iluna, a ua huliia ka
lepo ikaika ole o luna a ilalo. Pela ua
loa ka lepo hou maikai, a ua haniaia
ka lepo kahiko. Pela hoi ua wawahiia
a oaka ka mea paa i ulu pono ai ke
aa o ka mea i kanuia. E na mahiai!
e hana nui oukou i ka oo palau.
O ka loihii o na alanui o Nu Ioka, ke
hii i ka pau eha haneri umi kumama-
malu mile a me ka hapa mile.

Kela mea, Kela mea.

He nui ke ano kua o keia ola ana,
mai loko mai o ke kai, loa ia kakou na
la hou, a mai loko mai hoi o na hua-
olelo weliweli, e loa ai ke anuanu o ko
kakou mau manao aloha.
E hana in'a kekahi ahaaina nui,
ma ke kulanakauhale o Ladana, me ke
koku ana i na dala e loa ai ke "Kia-
hoomanao" maikai no loane Buniana,
ka mea nana i kakuu ka moouelo o Ke-
ristiano, kela Buke i pai ia ma ka olelo
Hawaii nei.
Ma ka olelo o Camerona, ke kakuu-
olelo Kaua o Amerika Huipea, i ka
la umi o Iulai iho nei, ua 230,000 ka
nui o na kua ma ka Akau i makaukau
mau no ke kua, e hoouua ia ana nae
a e hiki ana i ka 500,000 ka nui ma-
muu o ka pau ana o keia makahiki.
O kekahi wahine i hoohewa i ka
malama ana o na kane i ka umiuni,
olelo iho la penei, Ka' o keia nu hou
o ka umiuni o na kane, he mea ino loa
i ko'u manao, a nolaila, he hookui mau
au i ko'u papalua ia mea. Kupanaha
no keia wahine!
O kekahi kanaka o loko o ka
Papa kua o Rode Ailana, e noho nei ma
Wasinetona, i kekahi la mamua aku
nei, e putuani ana ia lalo o ka papahale
o ko lakou hale kua, o kona waiwai he
hapalua miliona dala. Ua aloha io keia
kanaka i kona aina.
Ua hiki mai ma Quebec kekahi
keiki alii o Beretana, o Alfred' kona
inoa, oia kekahi keiki a Victoria, ka
Moi Wahine o Beritania, i kona hiki
ana malaha, hoike nui mai na makai
nana o kona makuwahine alii i ko la-
kou mahalo a me ko lakou aloha ia ia.
Ma ka la 25 o Iulai iho nei, ua
make ke alii o Tureke, a ua ili iho kona
noho alii ana ia Abdul Agei Khan kona
kaikaina, ua olelo ia, e hoopiliia ia ana
paha na Keristiano ma keia hope aku
ma ia Aupuni, no ka like ole o keia
alii me kona kaikuuana.
Mai ke kukulu ia ana o ke Au-
puni o Rusia a hiki i ka makahiki 1862,
e hiki mai ana, alaila, loa ka 1000
makahiki o kona noho aupuni ana. E
lilo ana keia makahiki ae i makahiki
olioli no ia aupuni, a e ahaaina nui ana
ma na wahi a pau o ia aupuni.
E hahi ana kekahi kanaka o
Irelani i ke ano o ka pila hookanikani,
penei, "He like pu ka behelena o ua
mea kani la me ka Pelehu, a o kona
nui ua like pu me ko ka Nene hihii,
hooukua e a'u ke alo iluna, a ananania
e a'u ka opu me ka laau, e alala ae ana
kela," o ka leo paha o ka pila kana i
kuhiihewa ai he alala?
MOKUPUNI LANA.—Ua olelo mai ke-
kahi Kapena moku, ua ike oia i kekahi
Mokupuni e lona ana i ka moana, he 80
paha na kapua, ma ke ana waena, he
ano poepoe, ua hele kona moku a ane-
ane 200 kapua ke koloke, he 20 ka-
puai ke kiekie mai ka ili kai ae, me na
laau no e ulu ana maluna. Ua ike ia
keia mokupuni ma ka Latitu 21, 59
akau, a ma ka Lonitu 72, 51' komo-
hana.
KULANAKAUHALE LAKO I NA OLELO HE
NUI WALE.—Ua olelo ia e kekahi Nu-
pepa o Odena, (aia ia kulanakauhale
maloko o Tureke,) aia malaila e pai ia
nei na Nupepa o na olelo ano okoa, he
nui wale; penei: Olelo Hebra, olelo
Helene, olelo Latina, olelo Lektini, olelo
Farani, a me ka olelo Geremania, o
ka olelo Italia koe, alaila lawe kela mea
a me keia mea e noho ana malaila i na
Nupepa i hoopuka ia ma ka olelo pono
o ko lakou wahi, e like me kakou nei
i ka kakuu olelo pono, o ka olelo Ha-
waii.

Ka Nupepa Kuokoa.

Ma.

Hokole no ka Ahahui i Na Hauula.

Ma. 9.—Ua hoopuka ko... ma. 9.—Ua hoopuka ko... ma. 9.—Ua hoopuka ko...

Ma. 10.—Ua hoopuka ko... ma. 10.—Ua hoopuka ko... ma. 10.—Ua hoopuka ko...

Ma. 11.—Ua hoopuka ko... ma. 11.—Ua hoopuka ko... ma. 11.—Ua hoopuka ko...

Ma. 12.—Ua hoopuka ko... ma. 12.—Ua hoopuka ko... ma. 12.—Ua hoopuka ko...

Ma. 13.—Ua hoopuka ko... ma. 13.—Ua hoopuka ko... ma. 13.—Ua hoopuka ko...

Ma. 14.—Ua hoopuka ko... ma. 14.—Ua hoopuka ko... ma. 14.—Ua hoopuka ko...

Ma. 15.—Ua hoopuka ko... ma. 15.—Ua hoopuka ko... ma. 15.—Ua hoopuka ko...

Ma. 16.—Ua hoopuka ko... ma. 16.—Ua hoopuka ko... ma. 16.—Ua hoopuka ko...

Ma. 17.—Ua hoopuka ko... ma. 17.—Ua hoopuka ko... ma. 17.—Ua hoopuka ko...

Ma. 18.—Ua hoopuka ko... ma. 18.—Ua hoopuka ko... ma. 18.—Ua hoopuka ko...

Ma. 19.—Ua hoopuka ko... ma. 19.—Ua hoopuka ko... ma. 19.—Ua hoopuka ko...

Ma. 20.—Ua hoopuka ko... ma. 20.—Ua hoopuka ko... ma. 20.—Ua hoopuka ko...

Ma. 21.—Ua hoopuka ko... ma. 21.—Ua hoopuka ko... ma. 21.—Ua hoopuka ko...

Ma. 22.—Ua hoopuka ko... ma. 22.—Ua hoopuka ko... ma. 22.—Ua hoopuka ko...

Ma. 23.—Ua hoopuka ko... ma. 23.—Ua hoopuka ko... ma. 23.—Ua hoopuka ko...

a e hele ana a hiki i Waialua, he mea hou ia i ko'u mana. Eia keia, ia oukou e na kanaka...

W. N. PUALEWA. Kalia, Honolulu.

He moelolo e paipai aku ana ia oukou e ka poe e make-make mai ana e lawe i 'Ka Nupepa Kuokoa.'

E HAWAII O KEAWE. Aloha oukou a pau, na hoalauna ma ka naauao. O oukou no ka poe...

Ma. 24.—Ua hoopuka ko... ma. 24.—Ua hoopuka ko... ma. 24.—Ua hoopuka ko...

Ma. 25.—Ua hoopuka ko... ma. 25.—Ua hoopuka ko... ma. 25.—Ua hoopuka ko...

Ma. 26.—Ua hoopuka ko... ma. 26.—Ua hoopuka ko... ma. 26.—Ua hoopuka ko...

Ma. 27.—Ua hoopuka ko... ma. 27.—Ua hoopuka ko... ma. 27.—Ua hoopuka ko...

Ma. 28.—Ua hoopuka ko... ma. 28.—Ua hoopuka ko... ma. 28.—Ua hoopuka ko...

Ma. 29.—Ua hoopuka ko... ma. 29.—Ua hoopuka ko... ma. 29.—Ua hoopuka ko...

Ma. 30.—Ua hoopuka ko... ma. 30.—Ua hoopuka ko... ma. 30.—Ua hoopuka ko...

Ma. 31.—Ua hoopuka ko... ma. 31.—Ua hoopuka ko... ma. 31.—Ua hoopuka ko...

Ma. 32.—Ua hoopuka ko... ma. 32.—Ua hoopuka ko... ma. 32.—Ua hoopuka ko...

Ma. 33.—Ua hoopuka ko... ma. 33.—Ua hoopuka ko... ma. 33.—Ua hoopuka ko...

Ma. 34.—Ua hoopuka ko... ma. 34.—Ua hoopuka ko... ma. 34.—Ua hoopuka ko...

Ma. 35.—Ua hoopuka ko... ma. 35.—Ua hoopuka ko... ma. 35.—Ua hoopuka ko...

Ma. 36.—Ua hoopuka ko... ma. 36.—Ua hoopuka ko... ma. 36.—Ua hoopuka ko...

Make Emoole.

ALOHA OE: Ke hai aku nei au i kahi mea hou, a nau e lawe aku. Ma ka 17 o...

Ma. 37.—Ua hoopuka ko... ma. 37.—Ua hoopuka ko... ma. 37.—Ua hoopuka ko...

Ma. 38.—Ua hoopuka ko... ma. 38.—Ua hoopuka ko... ma. 38.—Ua hoopuka ko...

Ma. 39.—Ua hoopuka ko... ma. 39.—Ua hoopuka ko... ma. 39.—Ua hoopuka ko...

Ma. 40.—Ua hoopuka ko... ma. 40.—Ua hoopuka ko... ma. 40.—Ua hoopuka ko...

Ma. 41.—Ua hoopuka ko... ma. 41.—Ua hoopuka ko... ma. 41.—Ua hoopuka ko...

Ma. 42.—Ua hoopuka ko... ma. 42.—Ua hoopuka ko... ma. 42.—Ua hoopuka ko...

Ma. 43.—Ua hoopuka ko... ma. 43.—Ua hoopuka ko... ma. 43.—Ua hoopuka ko...

Ma. 44.—Ua hoopuka ko... ma. 44.—Ua hoopuka ko... ma. 44.—Ua hoopuka ko...

Ma. 45.—Ua hoopuka ko... ma. 45.—Ua hoopuka ko... ma. 45.—Ua hoopuka ko...

Ma. 46.—Ua hoopuka ko... ma. 46.—Ua hoopuka ko... ma. 46.—Ua hoopuka ko...

Ma. 47.—Ua hoopuka ko... ma. 47.—Ua hoopuka ko... ma. 47.—Ua hoopuka ko...

Ma. 48.—Ua hoopuka ko... ma. 48.—Ua hoopuka ko... ma. 48.—Ua hoopuka ko...

Ma. 49.—Ua hoopuka ko... ma. 49.—Ua hoopuka ko... ma. 49.—Ua hoopuka ko...

Ma. 50.—Ua hoopuka ko... ma. 50.—Ua hoopuka ko... ma. 50.—Ua hoopuka ko...

Ma. 51.—Ua hoopuka ko... ma. 51.—Ua hoopuka ko... ma. 51.—Ua hoopuka ko...

Ke kauoa aku nei au ia oukou ma keia Epistole, e na keiki o...

Ma. 52.—Ua hoopuka ko... ma. 52.—Ua hoopuka ko... ma. 52.—Ua hoopuka ko...

Ma. 53.—Ua hoopuka ko... ma. 53.—Ua hoopuka ko... ma. 53.—Ua hoopuka ko...

Ma. 54.—Ua hoopuka ko... ma. 54.—Ua hoopuka ko... ma. 54.—Ua hoopuka ko...

Ma. 55.—Ua hoopuka ko... ma. 55.—Ua hoopuka ko... ma. 55.—Ua hoopuka ko...

Ma. 56.—Ua hoopuka ko... ma. 56.—Ua hoopuka ko... ma. 56.—Ua hoopuka ko...

Ma. 57.—Ua hoopuka ko... ma. 57.—Ua hoopuka ko... ma. 57.—Ua hoopuka ko...

Ma. 58.—Ua hoopuka ko... ma. 58.—Ua hoopuka ko... ma. 58.—Ua hoopuka ko...

Ma. 59.—Ua hoopuka ko... ma. 59.—Ua hoopuka ko... ma. 59.—Ua hoopuka ko...

Ma. 60.—Ua hoopuka ko... ma. 60.—Ua hoopuka ko... ma. 60.—Ua hoopuka ko...

Ma. 61.—Ua hoopuka ko... ma. 61.—Ua hoopuka ko... ma. 61.—Ua hoopuka ko...

Ma. 62.—Ua hoopuka ko... ma. 62.—Ua hoopuka ko... ma. 62.—Ua hoopuka ko...

Ma. 63.—Ua hoopuka ko... ma. 63.—Ua hoopuka ko... ma. 63.—Ua hoopuka ko...

Ma. 64.—Ua hoopuka ko... ma. 64.—Ua hoopuka ko... ma. 64.—Ua hoopuka ko...

Ma. 65.—Ua hoopuka ko... ma. 65.—Ua hoopuka ko... ma. 65.—Ua hoopuka ko...

Ma. 66.—Ua hoopuka ko... ma. 66.—Ua hoopuka ko... ma. 66.—Ua hoopuka ko...

ana i na Nupepa a ka poe lawe mai ia mau mea imua o kakou.

Ma. 67.—Ua hoopuka ko... ma. 67.—Ua hoopuka ko... ma. 67.—Ua hoopuka ko...

Ma. 68.—Ua hoopuka ko... ma. 68.—Ua hoopuka ko... ma. 68.—Ua hoopuka ko...

Ma. 69.—Ua hoopuka ko... ma. 69.—Ua hoopuka ko... ma. 69.—Ua hoopuka ko...

Ma. 70.—Ua hoopuka ko... ma. 70.—Ua hoopuka ko... ma. 70.—Ua hoopuka ko...

Ma. 71.—Ua hoopuka ko... ma. 71.—Ua hoopuka ko... ma. 71.—Ua hoopuka ko...

Ma. 72.—Ua hoopuka ko... ma. 72.—Ua hoopuka ko... ma. 72.—Ua hoopuka ko...

Ma. 73.—Ua hoopuka ko... ma. 73.—Ua hoopuka ko... ma. 73.—Ua hoopuka ko...

Ma. 74.—Ua hoopuka ko... ma. 74.—Ua hoopuka ko... ma. 74.—Ua hoopuka ko...

Ma. 75.—Ua hoopuka ko... ma. 75.—Ua hoopuka ko... ma. 75.—Ua hoopuka ko...

Ma. 76.—Ua hoopuka ko... ma. 76.—Ua hoopuka ko... ma. 76.—Ua hoopuka ko...

Ma. 77.—Ua hoopuka ko... ma. 77.—Ua hoopuka ko... ma. 77.—Ua hoopuka ko...

Ma. 78.—Ua hoopuka ko... ma. 78.—Ua hoopuka ko... ma. 78.—Ua hoopuka ko...

Ma. 79.—Ua hoopuka ko... ma. 79.—Ua hoopuka ko... ma. 79.—Ua hoopuka ko...

Ma. 80.—Ua hoopuka ko... ma. 80.—Ua hoopuka ko... ma. 80.—Ua hoopuka ko...

Ma. 81.—Ua hoopuka ko... ma. 81.—Ua hoopuka ko... ma. 81.—Ua hoopuka ko...

HALE KUAL.

NALO MELI.

HALEWAI.

JOHN THOS. WATERHOUSE'S

Ma keia hale kuai, ua nui na sio waiwai...

KAMELO.

O ka poe kuai ma keia hale, e ike wale lakou i ke...

KAMELO

me ka uku ole.

E kau mau ana ka Hae o ke

AUPUNI HAWAII

ma ka ipuka o kela

HALE KUAL.

PAPA MANUAMI.

EIA ka meae hou loa no na kanaka...

Laau Nui,

Laau Lilihi,

Papa hele,

Papa kahi ia,

Papa kalakala,

Papa Paina no Ame-

rিকা, a me na Pine

pa, Pili.

Eia kekahi:

Pena keekea Pelekane malkai

loa,

Pena omaomao Ienalea,

Alla Pena,

Wai hoomaloo a me na

mea e ae, kupono no na

hale.

Aia ma kai, ma

Aina Hou,

Mauka iho o ka Hale Dote Hou.

GEO. G. HOWE.

HONOLULU, Apera 3, 1861. 1-1f

OIHANA LOIO.

John L. Nailiili.

Aia kona Keena Oihana Loio ma ke

ALANUI NUUANU.

makai iho o ka Hale Kuai o A. S.

Cleghorn, ma ka Hale Ai o na ka

nake Hawaii, i kapaia o

"HALEOLA,"

ma Honolulu. Ua makauka oia e kou

kua ma ke ano Loio i kou oukou mau

piliika me ka Kanawai, no kela hewa

keia hewa i hoopii ai oukou, a ua ma-

kaulauka ho noi oia e hana me ka me-

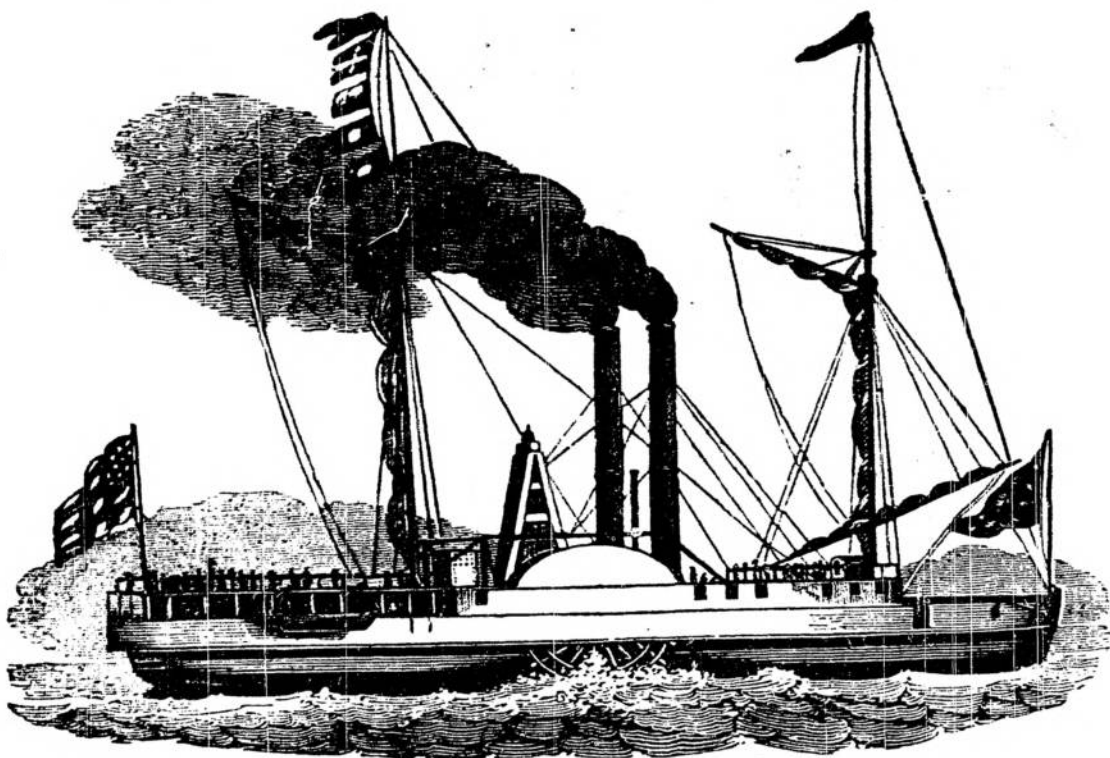
mae loa, a me ia polelei i kou oukou mau

Palapala Kuai o kela ano keia ano, me

na Palapala Hoolunahua, me ka Pala-

palapa Haawi Waiwai Paa, a Waiwai

Ka Nupera Kuokoa.

KE KAUA MA AMERIKA!

NA NUHOU

MAI KE KAHUA KAUA MAI!

Ma Amerika Akau.

He houka kua nui na Missouri.

Ua lanakila ko ke Aupuni.

Ma ka Mokuahi San Krusa, i ku mai na Honolulu nei i ka la 7 o Septemaba, mai Kalifornia mai, ua loa na olelo hou no ka houka kua ana i ka la 10 o Augata, ma ka moku o Missouri, Amerika Huia. Ua houka na kua aupuni he 5,200, me na na kua kipi he 22,000, a ua houka-hecia na kipi.

Ma kela pepa mahope, e hoama-ka kakou i moolelo no kela kua kipi, e hoike ana i na kumu o ke kipi ana mai ka mea, no ka mea, he olelo lihi ia. Aka, ma kela pepa, e hui wale aku ana makou, i na mea i lohe ia no ka houka kua ana ma Missouri.

E lana ko kakou mana, e lani-ka nui no ke aupuni iloko o keia kua nui ana, a e pio no ka aoao kipi, no ka mea, aole kumu pono no ke kipi ana o kekahi aoao i na kanawai hooolulu wale no, me ka hooikoiko ole aku maluna o lakou. Ke manno nei ka poe kipi e hooihoni i ke aupuni me na luna i koho balota ia, a e hooihoni i na luna ko kipi maluna o na moku hui i poe hoonaui.

Eia ka hoike no ka houka ana ma Missouri, Augata 10, a ilaila i make ni ka General Lyon, o ke ke aupuni lunako, me ia ua make na kua aupuni 200, a ua hoeha ia na kua 700, make kekahi o ka poe i eha a ola hoi kekahi poe.

SPRINGFIELD, MISSOURI,
Augata 11, 1861.

I kela ia aku a po iho, he puahi kua aupuni he 5,200 i hele aku mai ia nei aku ma na huakaiki o ka elua, i ka hele ana i mi i na kipi he 22,000, e hele mai ana. He mea kupono ole i ka manao o na kua akamai, keia hele makou ole o ka poe uuku e houka aku me ka poe e palima aku ana ko lakou nui me ka kakou. Ua makaukaku pono na pu-ali kipi i na pu a me ka pua, a he poe holoholohu nui ko lakou. Aka, ua kukakuka ka poe o ka akau e hialelele paha i keia wahi, a e hialelele ole paha o lilo ia i na kipi, a ua hoooloho-ia, he mea pono ole ka haalele, no ka mea, o ka ipuka keia ma keia aoao o Missouri, e pono ai ke kono aku iloko o na aia ma ke komolana.

Lawe ae la o General Sigela i kona puahi me na puahi e ae, a me na pukunihoni cono, a hele mau aku lakou ma ka hema, i na mile he 15 i ka po, e hoopuni ana i ka aoao hiki-ina o ka enemi. Malaila ia i ke ao, a lohe kela i ka halulu ana o na pu ma ko lakou alo e houka ana.

O General Lyon, me na puahi ona i hele pono aku me na kua aupuni 2,000 paha mamuli ona ma ko lakou alo. He 10 na pukunihoni ia lakou. Hele malie aku la ia i hiki i ka hora 2 o kakahiaka, ku malie iho la lakou e kali i ke ao. Ua houka-ia e ia aku ua poe kua liliu ma kela aoao keia aoao o na papu kipi. Peha i hele hou aku ai lakou. Aole liuliu, i ka hora 8 paha o kakahiaka, loa no ka poe ma kahi aoao he poe kipi, he puahi oke o lakou, a ki pu aku a ki pu mai na aoao e elua. Ua houka-hecia na kipi a puehu wale aku no lakou, me ka hoihou ole mai.

Alaila hoolie aku o Kapena Tote-na i na poka mai na pukunihoni oni, i mea e ike ai i kahi o ka enemi.

Hele imua ka puahi o Kanela Blair, a loa koke aku i kahi puahi kipi o Louisiana, a hala na minute he 45 o ke ki pu ana, a mahua ka ma-ke ana o makou, ua houka-hecia hoi lakou. Alaila hiki mai na kokuia ia makou, a pii nui aku makou a pau i ka lua o ka puu, kahi e akaoka ana o na enemi. A loa ia makou ilaila ke kolu o ka puahi enemi, houka aku makou ia lakou, a mahope o ke kua nui ana, hoopuehu ia lakou mahope iho. Ua kokuia mai na pu-ku-nihoni o Totena ia i houka ana.

Maloko o keia houka, ua kua ikaika loa na kua kokuia o Missouri, aole hiki i na hua olelo o ke hoaka-ka pono ia lakou. Hoko o keia houka ana, ua houkaia na poe elua ma kela kapa o kahawai e kokuia i na kua holo lilo o Kapena Wreghtli, e kua ana ilaila. Kapena Peluma, me Kapena Gilbert me na kua o laua kai hele kokeko aku malalo o ka pa laua, a ki pu aku. Alaila, hoi iho lakou no ka nui mai o na enemi. A mahope, hoi hou aku no lakou a ki pu hou aku no.

Ia manawa, ua nui hou mai na kipi ma ia wahi, he 3,000 o lakou. Lela e la lakou i ka pa, a holo ika-ika mai io Kapena Peluma la. Emi hope o Pluma ma, me ke ki pu ma-hope, a hiki i kahi kokeko e halawa-iai me na pukunihoni o ke aupuni.

Alaila, kipi ikaika aku na pu-ku-nihoni i na kipi me ka hoolie i na poka paha iwaena o ka poe kipi. Peha ae la ua mau poka la iwaena o ke poe kipi, he nui ka make o lakou, a ua holo wale na mea make ole, i pakele ai.

Kua ikaika aku la na kua aupuni, e like me na tiga, kipaaku aku la i ka enemi iho, a bahai koke mahope o lakou me ka pepihi nui aku.

Ua make i ka poka, o Kapena Masona, i ke kono ana o kona pu-ali iloko o ke kua: Lukenela Piesu, ua houkaia a make ma ia hope iho.

Lela mai kekahi puahi kipi i kahi i akaoka ai ka poe eha, e pepihi ia lakou. Aka, ki pu aku o Kapena Totena ia lakou me na pukunihoni, a hoopuehu lakou ia lakou i ka wa e hele ana ilaila. Peha i hoopakele-ia i na mea eha, i ka hehii a me ka o ia i ka elua a make.

Kauoha mai la o Genela Lyon i na kua aupuni o Iowa, e hoama-kauka-ke o aku i ka enemi mahope iho o ke ki pu ana me na elau.

Noi mai lakou ia ia, "I luna alaka-i ma makou, a e bahai makou ia ia i hiki i ka make." E hele nui mai ana na enemi, ahe manawa ka-awale e imi i luna alaka.

Pane mai la o General Lyon, "Owau no ko oukou alaka, e hele kakou imua." Ia wa koke no, e ku ana o Genela Lyon imua o lakou alaka, aku la, lele mai ka poka a ku ma kua umauma. Haule iho la ia a make, Aloha ino ke kua ikaika, a General Lyon.

Ki pu aku na kua o Iowa, a hoi koke aku na kipi. Lalau aku na kiai kino o Gen. Lyon i kona kupapa, a kua aku ia ia maluna o ke kua, a ua laweia mai i kahi e melama ai, a hiki i ka wa kupono e kani ai.

I kekahi la mamua koke aku o keia kua ana, olelo mai o General Lyon ia'u. "Ka! ke manao nei au, ua kokeko pau ko kakou kua ana." Ua houkaia au e hana i na mea a pau e pono ai ke aupuni, a ua noi nui aku au i na kua hou, a me o na ai hou, a me na mea kua hou, aka, aole i hiki mai, a e ilii nui mai ana ka enemi maluna o kakou." Houluulu ia i na hua kua e hoiho-ia i ka mea pono kehana ia.

A he hapanui o lakou i manao, he pono ke haalele koke ia wahi, e no-ho nei lakou, a e emi hope ma ke ala hoi. Aka, aole i holo ia manao, o bahai mai na kipi mahope me ke kaena nui ae, a no ka hilahila e pili ana i ka poe e hoi hope ana. Nola-ila, paa ka manao e hele imua.

I ka wa i ku ai kela i ka pu, pane mai kela, "Ua hee paha kakou i keia la." Hooke mai kono hoi ia ia, "Aole i hee, e General, e hooa hou kakou i ka houka nui." Hono no lakou, a o kona make no ia. Ua hala ka hora 9 o ka houka ana, i ka wa i make ai. Elua hora hou aku o ke kua ana, alaila hee ka enemi.

A lohe ae la o General Sigela i ka halulu o na pukunihoni o Kapena Totena, lele koke aku la ia maluna o kekahi aoao o ka enemi, a hoomi aku la ia lakou i ka hapalua mile, a lilo nona kahi a lakou i hoomoana ai, a hiki i ke alanui hele. Malaila, lele nui mai la na poka o ka puahi kipi ana i kuhihewa ai he poe kua aupuni. Peha aku la na kua aupuni ilaila, aole nui e auhee. Ua houluulu hou ia ka nui o lakou, a mahope hoopuehu aku la i na kipi.

Hoopio iho la na kua aupuni ina lilo kua o na kipi, he 400, a pio iho na kua kipi he 70, a ua pau i ke puhiia i ke ahi ka nui o ka lakou mau ukana, i ole e lilo ai ina kua aupuni.

He 20 na pukunihoni o ka poe kipi, aka, aole i akamai ko lakou kipi ana, no ka mea, lele ae la na poka o lakou maluna o ke moku mau poe.

Ua hoi pomaikai mai na kua aupuni i Springfield nei, me ka ike ole hou aku i na enemi. Aka, no ka makemake e hui koke aku me na kua kokuia e hele mai ana, e haele nui ana makou i Kola, o makou me na kua ukana, he elima mile ka loa. Hoko o keia houka ana, ua make na kua 200 o makou, me na mea eha e ae 700.

O ke Kauka i hele mai i ka po nei me na mea i eha o makou, mai kahi o ka enemi mai, oia kai hai mai, he nui loa aku na kipi i make i ko makou poe i make.

Moku Powa o na kipi i hoopihota e ka manuwa St. Lawrence o ke Aupuni.

I na la hope paha o Iulai iho nei, holo aku la ka moku kua St. Lawrence o ke Aupuni Amerikahui pu-ia, ma na kai e pili ana i ka moku o Carolina Hema. I na manawa 'a pau o ka la, ua hanaia kona ano manawa, a ua like oia me he Kalepa la. Ua hoihou ia kanaka a pau ilalo, a ua kau ia ka hae Amerika maluna loa o kona kua hope. No ke akamai loa o kona hoano e 'na, aole he ike ia mai o kona ano moku Aupuni. Ke ole he poe akamai loa ka poe na-na e hana mai, e ikeka mai ai ka kua 'ku, i na manawa a pau.

I ka la mua o Augata iho nei ahi-ahi, e holo malie ana oia mawaho pono iho i kekahi aiana e pili ana i kakahiaka o Carolina Hema. Ia wa ike koke aku la ka poe o luna o ua moku Aupuni nei i kekahi moku manuwa e holo mai ana mai ke awa ku moku mai, me ka holo pololei mai i kahi o ua Moku Akau nei e ku ana, me kua kipi mana he moku kalepa. Huki ae la ka moku St. Lawrence o ka akau i kona mau pea; a pau, me he mea la e mahuka ana, aka, e hooenece malu mai ana no nae i ki koke mai ai i ua moku powa

nei o ka Hema, me ka makaukau nae e wehe i kona mau puka pu, a e hoopio aku i ua waa kipi nei. Ike koke ia 'ku la o luna o ka papa-hele (ka oneki) o ua moku kipi nei, ua piha loa i na kanaka, a ike lea ia 'ku la na'lii ki pu e bahao ana a e hoopiolele ana i na pu.

He Hae kipi no ka hae; o ua moku nei, a kahea mai la na'lii o luna i ka poe o ka moku i manaonia he kalepa e hoopio ai i ko lakou pea, elua kahea ana mai, a no ka pane ole ia'ku. Ki mai la ua moku kipi nei me ka hikiwawe loa ina pu eko-lu, 2 pu i kiia mamua iho o ka laau iho o ka moku Kalepa e manaonia nei, a hooiaki i kiia mahope, a hau-le iho la ka Pauda a me ka Luiluna o ka oneki o ua manawa nei o ka akau, me ka aneane e hoopiolele i kekahi o na'lii o ia moku.

Ia manawa koke ma huki ia na wahi o ka puka pu, a ua huki ia na pu i waho, me ka hoike aku i kana mau papapu, me ka poe nana e ki e ku ana me ke ahi e kuni ana ina pu, a ia minute hooiaki ua kiia'ku kekahi papa pu mai mua a hope, naueue ke kai a me ka moku mai o a o.

I ka pau ana'e o ka pohina uwhi, aia hoi, aole moku kipi e ku ana, ua piha nae ke kai kahi i ku ai o ua moku kipi nei i ka apana laau liliu, a me na kanaka he nui wale e ku ana.

Ua weluwelu liliu ia moku powa la, a ua polu ke kino o ua moku la, a o na apana laau liliu e lana ana, oia wale iho no ka mea i koe o ka moku powa, a houna koke aku la ka moku kua aupuni, i kona mau waapa, e kii i na kanaka kipi e au ana ma ka ili kai, a lawe mai la ia lakou maluna o ka moku aupuni, no ku hiki wawe loa o ke ki ana o ka moku aupuni i kona mau pu, a me ke poho ana o ka moku kipi; ua aneane hiki ole ina kipi i ola mai, ke hoomanoa ae ina mea i hanaia mamua'ku.

Peha e hana'i ka poe e kipi ana i ko lakou aupuni. O ka uku pono ia no ka poe kipi.

He Olai nui na Menedoza, Amerika Hema.

Ua kaulana o Amerika Hema i na olai nui. Eia no ka lohe o ke olai nui ma Menedoza, he kulankaulahe i ku ma ka aia papu, ma ka hikina o na kua iho o Auele, e pili ana i Kile.

I ke ahiahi o ka la 20 o Maraki, i ka hora 8, he malie wale no ka lani maluna, aole ouli iki no ke kokeko ana mai o ke ino, a ua aiai ka mahi-na maloko o ke aouli. Ia wa pohi koke mai ke olai me ka halulu hehiki nui, a me ka naue o ka honua io ia nei.

Iloko oia minute hooiaki, ua pau loa ae la na hale o ke kulankaulahe i ka holo iho, e kana ana i ka poe pakele ole iwaho, iloko o ka make malalo iho. He 2000 na hale hiolo, a he 6000 na kanaka i make malalo iho. Aole hale i koe e ku ana.

No ka ikaika o ke olai nui, e mau ana ka naue i na minute 3 paha, a hiki i na minute elima. A pau ia ha-lulu, he puu opala wale no i koe ma kua wahi o na hale. I na la elua, ka hoi pipine ana mai o ka naueue.

He nui na nakaka o ka honua i hamama ae, a paa hou iho la, aka, koe mai no kahi nakaka, me ka paa hou ole iho. Ua pii mai na wai olalo a lana maluna o ka honua na kua wahi. Ma ke kula iwaho, aole hae, aole pa i pau ole i ka holo. Ua pau loa ka aia i ka hooneoneoia.

He elima tausani na waiha e keu, me na keki pu i pakele, i akaoka ma ke ake iwaena o ke kulankaulahe ia po, me na kapa nahahae, a me na naau haehae, a kua iho lakou me ke kukuli imua o ke Akua, e noi ana me kono aloha menemene ia Menedoza. Manao iho la lakou, o ke ke Akua hoopio ia maluna o Menedoza, no ka hele ana o na kane a lakou i San Juana, a pepihi wale aku i ko laia poe kamaaina. Oia ko lakou mihi.

Eia hoi kekahi hoike hou no ke olai. Ke ho nui aku nei na olelo hoike a pau mai Menedoza mai, no ka nui o ka poe i make i ke olai. Aole o kana mai o ka poeina o na kamaaina o Menedoza. He luku, he kahuli wale, he make nui ke ano o ko laia poino. I keia manawa, ua he-luu na mea make a hiki i ka 10,000. I ke ahiahi i ola ai, e noho maluhia ana lakou, e hana ana kekahi poe, e kuai ana kekahi, a e kipa maha-hina konoane ia, a hiki mai ka make, a us hiolo na hale, a lilo i puu opala, a ua nalo na kamaaina malalo iho o na pohaku paha. Punohe ae la ka lepo maloo me he uahi la, a pouli mai ka mahina maloko o ka poe-lele. A hala ka hapalua hora, aole ike-ia ka mahina no ka piha o ke ea i ka lepo puehu.

A liuliu ae la, ua poha hou mai ka malamalama, a ike ae la na puu kahi i ku ai na hale. Kahea mai kekahi poe me ka leo nui, mai kela wahi a keia wahi mai, e noi ana i kokuia e huai ae i ka lepo me ka opala maluna o lakou. Aka, ua oi aku ka nui o ka poe i kanuia, mamua o ka poe i pakele. Kakaikahi na mea i hiki ke kokuia aku. Ua like ka poe e hele pilikia ole ana me ka pupule lohe ole, no ka piha i ka weliweli. Nola-ila hoi, aole nui o na mea ko kua i ka poe pilikia, no ka pu-pule o kekahi, a no ka makemake ole o kekahi poe. Holo wale aku kekahi poe iwaho i kula, no ka olelo ana mai a kahi kahuna pupule e hai ana, "Ua hiki mai ka hope o ke ao nei."

Alaila, hoomaka ka poe hewa e hao waiwai wale. Aole lakou imememene i ka pilikia ana o ka poe alo malalo o na hale hiolo, ma ka lawe wale ko lakou manao paakiki. Ua hao wale lakou, a naueue hou ka honua, alaila kukuli lakou e pule, a hala ka naueue, ku hou ae la lakou a hele hou aku i ka hao ana. E ole mai ana ka pihe o ka poe malalo o na hale, ia wa a pau. Aole nae o lakou aloha iki i kela poe e uwe ana.

Ua manaonia e ka poe ike, ina i eli koke iho ka poe pakele, e huai i na mea e pio ana, ina ua ola ka nui o lakou.

Aole paha e kukulu hou ia o Menedoza. E imi ana na kanaka koe i kahi hou e noho ai.

Ka Halekupapu o Napoleona Bonapate ma Parisa.

Maloko o kekahi pepa mahope ae, e hai aku ana makou i kahi olelo no Napoleona Bonapate; kekahi ia o na Lunako nui o ke ao nei, a he Empera kaulana loa o Farani. Nana nui i hoolilo ia Farani i aupuni rui ikaika, e like ana me ia i keia wa. Mahope o kona hee ana imua na puu kua o Europa i hooiukaihina, ua laweia aku oia i ka moku-puni o Helene, ma ka moana Atelani-ka Hema, e noho ai ilaila. Malaila hoi kela i make ai. I ke kau ia Lui Pilipo, ua laweia'ku kua kupapu i Parisa, a ua waihoia maloko o ka Hotele hoopika i na kua mai malaila.

Na kekahi malihini i hele i Parisa, ka palapala hoike mai i kahi e moe ana na iwi o ua kua lanakila la, penoi:

"Ua liuliu ke kapilipili ana i ka hale kupapu o Napoleona, he 10 a keu na makahiki, a ua kokeko paa i keia wa. He nui loa ka poe hoo-keke ana malaila na la e hamama ana na puka e kono ai. He elua na la o ka hebedoma i hoopika na makahiki, a he nui wale ka poe e hoopika ana i kono ai. Ua ku no au mamua iho nei ma ka aoao o ka kupapu o Welington na Enclani, a he hapa wale ka poe e ku pu ana me ua ilaila. Aka, he hapa nae na houka kua ana o Welington i ko Napoleona mau kua. Kahaha no au i ka poe nui e hana ana i ko Napoleona wahi, aka, he nui loa aku hoi kua kahaha ana i ka nani nui o kona hale kupapu. Aia no ia malalo iho o ka haledome o ka Hotele o na kua mai, a ua hanaia kahi akea a pau i wahi pono e moe ana na iwi o ua kua lanakila la.

"Ua liuliu ke kapilipili ana i ka hale kupapu o Napoleona, he 10 a keu na makahiki, a ua kokeko paa i keia wa. He nui loa ka poe hoo-keke ana malaila na la e hamama ana na puka e kono ai. He elua na la o ka hebedoma i hoopika na makahiki, a he nui wale ka poe e hoopika ana i kono ai. Ua ku no au mamua iho nei ma ka aoao o ka kupapu o Welington na Enclani, a he hapa wale ka poe e ku pu ana me ua ilaila. Aka, he hapa nae na houka kua ana o Welington i ko Napoleona mau kua. Kahaha no au i ka poe nui e hana ana i ko Napoleona wahi, aka, he nui loa aku hoi kua kahaha ana i ka nani nui o kona hale kupapu. Aia no ia malalo iho o ka haledome o ka Hotele o na kua mai, a ua hanaia kahi akea a pau i wahi pono e moe ana na iwi o ua kua lanakila la.

"Ua liuliu ke kapilipili ana i ka hale kupapu o Napoleona, he 10 a keu na makahiki, a ua kokeko paa i keia wa. He nui loa ka poe hoo-keke ana malaila na la e hamama ana na puka e kono ai. He elua na la o ka hebedoma i hoopika na makahiki, a he nui wale ka poe e hoopika ana i kono ai. Ua ku no au mamua iho nei ma ka aoao o ka kupapu o Welington na Enclani, a he hapa wale ka poe e ku pu ana me ua ilaila. Aka, he hapa nae na houka kua ana o Welington i ko Napoleona mau kua. Kahaha no au i ka poe nui e hana ana i ko Napoleona wahi, aka, he nui loa aku hoi kua kahaha ana i ka nani nui o kona hale kupapu. Aia no ia malalo iho o ka haledome o ka Hotele o na kua mai, a ua hanaia kahi akea a pau i wahi pono e moe ana na iwi o ua kua lanakila la.

O ke kuaaku ka mea mau i ikeia aku ai. Aole au i ike i ka mea nani like me ia, ma na aia a pau a'u i hele ai. O na kia, he mamora elele, i hooihuhinua me he aniani la, a maluna iho he mamulu gula nani, e hinuhinua ana; kono mai na kukuna o ka la ma na puka aniani, ua hoopihaha ka kela i ka malamalama meleleme me he gula la e kua ana maluna o na mea a pau.

E kokeko ana ka hale kupapu i ke kuahu, he kaawale iki no nae. Ua kukulu ia maloko o ka lua i elia he 10 paha na kapua i kohoou, malalo pono o ka hale dome o ka Hotele, He mamora keokeo me ka pahu kupapu mamora maluna pono. E ku ana a puni na kii mamora i kalaia me na kino a helele-hana kanaka. Ua kapaia na inoa o ua mau kii la, O Moolelo, o Kua, o Kaulana, a pela aku. E hamama ana ka pahu kupapu, aole i waihoia na iwi maloko, no ka paa ole o na hana ana.

Maluna o ka pahu mamora e waiho ana ka papale kua o ka Emepara, me kua pahikaua a me kua koloka. Ua kapaia ka puka kono o ka hale e na kua, a hooioka paka-hi ia na mea makaukua, a mahope iho o ka nana pololei ana, ua kipaia oia e hoi ae ma ka puka i kela aoao o ka hale, i pania kua hakahaka e na mea hou e kahi ana mawaho.

Ua pena maikai ia ka aoao lalo o ka hale dome oluna. A o na mea a pau e pili ana i keia hale, he mau

mea lua ole ma ke ao nei, no ka nani, ka makai me ka hanohano. He noi loa ae kala i holo iloko o keia hana. Ua hui iloko o ka hana ana i ke kuaulu wale no, na \$900,000. Na ke aupuni o Farani i kua ia mau mea a pau. Aka, he aia hoomana o Farani i na kua kaulana, me he mau akua la.

O na kamaaina noho ma ka Hotele o na mai, na kua elemakule o Napoleona, i nele i ka home ole. Ua palupalu lakou a pau i ka elemakule loa, ua kahaia ko lakou mau maka a me na kino i na eha i loa ia lakou iloko o na houka ana mamamuli o Napoleona. Ua hala ko lakou wa kua, a e noho maluhia ana malalo o ka Napoleona hou, a ua hanaiia me ka honuhia e ke aupuni. Ua ao ia lakou ma ke kua wale no. O ke kua ko lakou kula. Me ka ike ole i na mea e manao ai, a me na naau i hoopaaikiki i ka pepihi kanaka ana, he poe haumana lakou na Napoleona. Me he akua la ia i ko lakou manao. O ko lakou hauoli nui i keia wa, ka noho e kiai i kona halekupapu, a e kamailio kano i na mea e pili ana i kono mau houka kua ana. Aole o lakou wale no. O na Farani a pau ka uluhia i ka manao ia Napoleona. He oiaio no, o Farani ka aia puni kua nui o ka honua nei, a e kokeko ana paha ka manawa e keni ai kua makemake.

OLELO HOOLAAHA.

E ike auanei na mea a pau, ina he holoholona ka oukou, Lio, Biji, Kao, a me na holoholona e paha, e holo ana ma ka aia o Kapapala, Kona, Hawaii, e lawe aku oukou ia lakou mamua o ka la mua o Ianuari, 1862. Ina hala kela la, lilo mai ia mau na holoholona e koe ana ma kela aia.

REED & RICHARDSON.
Hilo, Augata, 1861.

NO HAWAII.

E holo ana ka Moku Kialua maikai MANUOKAWAI. No Hawaii, e ku ana ma LAHANA, KAWAIIHAE, KAILUA, KEALAKEKUA, a me KAALUALU, KAU.

A hiki i kona wa e ku mai ia Honolulu nei, e hoi hou no ia no na Awa i olelo ia maluna.

No ka Ukana, a me ka Ohua, me ka uku oloulo loa. E ninau ma ka moku i ke Kapena. WILLIAM BECKLEY. Kapena & Ona.

HALE KUAI BUKE.

Aia ma Honolulu Hale, (oia ka Hale Leka) ka hale kuai o Wini, he wahi e kuai ai i na Buke haole he nui wale o kela ano keia ano.

BUKE KULA HAOLE, A B C, (Primer)

BUKE HEHU MUA, (Arithmetic.)

BUKE PALAPALA HONUA MUA.

BUKE HUAOLELO, (Phrasbook.)

KUHUKUHI O KE KANAKA HAWAII, (Form-Book.)

BUKE PA KO LI, (Kamina.)

a me na Buke Kula e ae he nui wale.

Malaila na Buke maikai no ke Kakau waiwai, no kela oihana keia oihana, mai ka mea nui a ka mea liliu.

—AIA NO HONA—

KANANA LEKA, rula ia a rula ole.

KANANA PEPA LOIHI, rula ia a rula ole.

PENI HAO, maikai loa.

INIKA, IPU INIKA.

PENI KALA, elelee, uliuli a ulaula.

KUMU PENI.

WEPA ULAULA A ELELEE.

WAIHI PALAPALA, ulaula, keo-keo a elelee, (me kakau.)

PAPA POHAKU, a me ka peni kala pohaku.

INIKA, elelee, uliuli, a ulaula. a me kekahi mau mea e ae no he nui, no na Kula, a me na oihana kakau. A he make pono no ke kuai ana malaila no keia mau mea.

E hiki no i na kanaka maoli, mai Hawaii a Nihau, ke hele malaila e kuai ai.

HONOLULU, OKATOBA, 1861.